

Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontakertomus 2022

1. Johdanto

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma (ympäristönsuojelulaki 527/2014 § 168) vuosille 2022 - 2025 hyväksyttiin rakennus- ja ympäristölautakunnassa 3.2.2022 § 6. Valvontasuunnitelman ja -ohjelman toteutumista arvioidaan vuosittain koottavassa valvontakertomuksessa.

2. Ympäristönsuojelulain valvonta

2.1. Luvanvaraiset, ilmoituksenvaraiset ja rekisteröitävät laitokset

Säännöllisesti valvottavia ympäristöluvanvaraisia, ilmoituksenvaraisia ja rekisteröitäviä laitoksia oli 31.12.2022 yhteensä 82 (Loviisassa 57, Lapinjärvellä 25). Vuoden aikana yhdelle uudelle laitokselle myönnettiin ympäristölupa ja yhdelle uudelle laitokselle tehtiin ilmoituspäätös. Yhdelle toimijalle myönnettiin yhteislupa (ympäristölupa ja maa-aineslupa) ja yhtä ympäristölupaa tarkennettiin. Yksi laitos siirtyi ELY-keskuksen valvottavaksi. Vuodenvaihteessa oli vireillä kaksi ympäristölupahakemusta ja yksi yleisen ilmoitusmenettelyn piiriin liittyvä ilmoitus.

Lupavelvollisten ja rekisteröitävien toimintojen valvontaa toteutettiin käymällä läpi vuosi- ja tarkkailuraportit. Määräaikaistarkastuksia tehtiin 22 laitoksessa. Ympäristönsuojeluyksikköön saapuneet vuosiraportit ja tarkkailutulokset käytiin läpi.

Taulukko 1. Luvanvaraisten ja rekisteröitävien laitosten säännöllinen valvonta vuonna 2022

	Loviisa	Lapinjärvi	Yhteensä
Määräaikaistarkastukset	20	2	22
Vuosiraportit ja tarkkailutulokset	31	9	40

Ympäristönsuojeluyksikkö osallistui lisäksi ELY-keskuksen valvontavastuulla olevien laitosten valvontaan. Yhteisiä määräaikaistarkastuksia tehtiin viisi. Ympäristönsuojeluyksikkö kävi lisäksi läpi ELY-keskuksen valvonnassa olevien laitosten vuosi- ja tarkkailuraportteja, koska niistä raportoidaan myös kunnan valvontaviranomaiselle.

2.2. Kertaluonteista toimintaa koskevat ilmoitukset

Vuonna 2022 ympäristönsuojeluyksikkö teki yksitoista päätöstä ympäristönsuojelulain 118. §:n mukaisista meluilmoituksista. Muita kertaluonteista toimintaa koskevia ilmoituksia ei tullut käsiteltäväksi.

2.3. Onnettomuus-, haitta ja rikkomistilanteet

Haitta- ja rikkomistilanteiden valvontaa suoritettiin sekä ympäristönsuojelulain että jätelain nojalla. Epäkohdat liittyivät usein kummankin lainsäädännön rikkomiseen. Laillisuusvalvontaa tehtiin sekä oma-aloitteisesti että kuntalaisilta tulleiden ilmoitusten perusteella.

Haittailmoituksia ympäristönsuojeluyksikköön tuli noin 40. Haittailmoitukset liittyivät muun muassa alueiden roskaantumiseen, meluun, savuhaittoihin ja jätteiden polttamiseen. Moni haittailmoitukseen liittyvä asia hoidettiin sähköpostitse tai puhelimitse, mutta tarvittaessa toimenpiteisiin ryhdyttiin tekemällä kohteeseen tarkastus tai tekemällä toiminnanharjoittajalle selvityspyyntö sekä antamalla kirjallisia kehotuksia. ELY-keskukselle välitettiin eteenpäin ne haittailmoitukset, jotka koskivat ELY:n valvontavastuulla olevia laitoksia.

Resurssit puuttua haittailmoituksiin ovat olleet aiempaa paremmat uuden ympäristövalvojan viran myötä.

2.4. Ympäristönsuojelulain muu valvonta

Ympäristönsuojeluyksikössä tarkastettiin 16 nitraattiasetuksen mukaista ilmoitusta.

Ympäristönsuojelumääräysten valvontaa toteutettiin pääsääntöisesti neuvomalla ja ohjeistamalla puhelimitse ja sähköpostitse sekä tarkastuskäyntien yhteydessä. Ympäristönsuojelumääräyksiä koskevia poikkeamispäätöksiä tehtiin kymmenen.

Jätevesijärjestelmien rakentamiseen liittyviä asioita käsiteltiin yhteistyössä rakennusvalvonnan kanssa kymmenkunta. Näiden lisäksi puhelimitse ja sähköpostitse neuvottiin kiinteistönomistajia jätevesijärjestelmien uusimiseen liittyvissä asioissa.

3. Jätelain valvonta

3.1. Jätelain säännöllinen valvonta

Jätelain 124. §:n mukaisia, määräajoin tarkastettavia vaarallisia jätteitä tuottavia laitoksia tarkastettiin vuoden aikana yhteensä viisi. Kaikille annettiin kehotuksia jätteiden varastointiin tai muuhun ympäristönsuojeluun liittyvien epäkohtien korjaamiseksi.

3.2. Jätelain yleinen valvonta

Jätelain nojalla annettiin kirjallinen siivoamiskehotus yhteensä kuudelle kohteelle. Tämän lisäksi kehotuksia annettiin puhelimitse ja sähköpostitse. Joillekin kohteille, joissa valvontatoimet on aloitettu vuoden 2022 aikana ei vuoden loppuun mennessä vielä ollut annettu siivoamiskehotusta.

Vuoden 2022 aikana yksi jätelain nojalla kehotuksen saanut kohde todettiin siivotuksi, ja tämän kohteen valvontatoimet on nyt päätetty.

Yhtä toimijaa koskien käynnistettiin jätelain ja uhkasakkolain mukaiset pakkotoimet.

4. Maa-aineslain säännöllinen valvonta

Valvottavia maa-aineslain mukaisia kohteita oli 31.12.2022 20 kappaletta (Loviisassa 17, Lapinjärvellä 3), joista viisi on yhteislupia. Valvontaa toteutettiin määräaikaistarkastuksin ja tarkastuksia tehtiin yhteensä 18 kohteessa. Sellaisissa maa-ainestenottokohteissa, joissa maa-ainesten ottoa ei vielä ollut aloitettu tai ottamistoimintaa ei vuoden 2022 aikana ollut ollut, ei suoritettu määräaikaistarkastusta, jossa toiminnanharjoittaja on läsnä. Näitäkin kohteita kuitenkin valvottiin muulla tavoin.

19 maa-ainekohteen vuosiraportit ja tarkkailutulokset tarkastettiin. Tarkkailua ei tehty niissä kohteissa, joissa maa-ainesten ottaminen ei vielä ollut alkanut. Joissain kohteissa lupamääräyksiin ei sisälly tarkkailuvelvoitteita.

Taulukko 2. Maa-aineslain mukaiset valvontakohteiden tarkastukset vuonna 2022

	Loviisa	Lapinjärvi	Yhteensä
Määräaikaistarkastukset	17/17	2/3	19
Vuosiraportit ja tarkkailutulokset	17	2	19

Vuonna 2022 myönnettiin yksi yhteislupa (olemassa olevan toiminnan laajennus) ja yksi uusi maa-aineslupa.

Kotitarveottoon liittyviä ilmoituksia ei vastaanotettu. Ympäristönsuojeluyksiköllä ei ollut osoittaa resursseja kotitarveoton valvontaan.

5. Muu laillisuusvalvonta ja ennakkovalvonta

Vesitaloushankkeiden valvontaa suoritettiin yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa esimerkiksi osallistumalla maastokäynteihin. Ojituksiin liittyviä erimielisyyksiä on ratkottu neuvonnalla, ja varsinaisiin vesilain mukaisiin ojituksia koskeviin menettelyihin ei ole ollut tarpeen ryhtyä. Ympäristönsuojeluyksikkö ohjeisti ja neuvoi useita ruoppausta ja vesikasvien niittoa suunnittelevia tahoja ja tarvittaessa kommentoi ELY-keskukselle tulleita ilmoituksia vesitaloushankkeista. Ilmoituksia tuli kommentoitavaksi 28 kappaletta.

Ympäristönsuojelutarkastaja osallistui asiantuntijana vesiliikelaitoksen toiminta-alueiden päivittämiseen koskevaan työhön. Tämän ennakkovalvontatyön lisäksi ympäristönsuojeluyksiköllä ei ollut vesihuoltolain mukaisia valvontatapauksia.

Merenkulun ympäristönsuojelulain rekisteröintivelvollisia valvontakohteita kartoitettiin.

Ennakovalvontaa suoritettiin antamalla lausuntoja muun muassa YVA-menettelystä, lupahakemuksista ja kaavaehdotuksista.

6. Yhteistyö muiden viranomaisten kanssa

Ympäristönsuojeluyksikkö on edellä kuvatun mukaisesti tehnyt yhteistyötä rakennusvalvontayksikön ja ELY-keskuksen kanssa.

Yhteistyötä tehtiin myös Itä-Uudenmaan poliisin ympäristörikostutkintaryhmän, syyttäväviranomaisen, jätelautakunnan, pelastusviranomaisen ja terveysuojeluviranomaisen kanssa.

7. Valvontasuunnitelman ja -ohjelman toteutumisen arviointi

Ympäristönsuojeluyksiköllä oli vuoden 2022 aikana käytävissään 3,5 henkilötyövuotta. Valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaista valvontatyötä suorittavat ympäristönsuojelutarkastajat, ympäristövalvoja ja ympäristöpäällikkö oman tehtäväalueensa mukaisesti ja muiden tehtäviensä ohella. Valvontatehtävät ovat vain osa viranomaistehtävien laajaa tehtäväkenttää ja viranomaistehtävien lisäksi ympäristönsuojeluyksikölle kuuluvat lakisääteisesti myös ympäristönsuojelun edistämistehtävät.

Ympäristönsuojeluyksikkö priorisoi valvontaohjelman mukaisesti luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröintivelvollisten laitosten sekä jätelain 124. §:n mukaisten laitosten valvontaa. Näiden laitosten suunnitelmallinen valvonta on toteutunut valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti.

Haittailmoitusten kohdalla ympäristönsuojeluyksikön resurssit eivät riitä kaikkien kohteiden tarkastamiseen ja tarkastus tai muu asian selvittäminen on siksi tehty tapauskohtaisen tilannearvion perusteella. Joihinkin kohteisiin tehtiin useita tarkastuskäyntejä.

Valvonnan tehokkuuteen ja laatuun vaikuttavat käytössä olevat tietojärjestelmät ja niiden yhtenäinen käyttö. Järjestelmien ylläpidossa priorisoidaan kaupungin omaa sähköistä tietokantaa (Trimble Locus), joka on käytännön työssä toimivampi kuin valtion ylläpitämä ympäristönsuojelun tietojärjestelmä (YLVA). YLVA-tietojärjestelmään on edelleen tallennettu vain osa ympäristönsuojelulain 223. §:ssä edellytetyistä tiedoista.

Yhteenvedo valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisista valvontatapahtumista ja muista tapahtumista

Lupatapahtumat, rekisteröinnit ja muut päätökset	Kaikki	Lapinjärven osuus
- maa-ainesluvut ja yhteisluvut	2	0
- ympäristöluvut ja ilmoituspäätökset (sisältää lupien rauettamisen ja lausumat)	3	2
- vakuuspäätökset (MaL, YSL)	5	3
- melupäätökset (YSL)	11	1
- poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä (YSL)	10	1
- luonnonmuistomerkkipäätökset (LSL)	1	0
- pakkokeinopäätökset (JL)	1	0
Yhteensä	33	7
Lausunnot		
- kaavalausunnot	2	1
- lausunnot Etelä-Suomen aluehallintovirastolle	5	2
- muut viranomaisille annetut lausunnot	8	1
- tuomioistuimelle annetut lausunnot	3	1
- jätevesiasiat	10	2
- nitraattiasetuksen mukaiset ilmoitukset	16	12
- muut lausunnot, selvityspyynnöt	4	0
Yhteensä	48	19
Tarkastukset (valvontakäynnit)		
- valvontaohjelman mukaiset määräaikaistarkastukset (YSL)	22	2
- valvontaohjelman mukaiset määräaikaistarkastukset (JL)	5	0
- muut valvontaohjelman mukaiset suunnitellut tarkastukset	18	2
- muut tarkastukset	62	10
Yhteensä	107	14
Vuosiraporttien ja tarkkailutulosten tarkastukset	57	9

	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Toteuma 2022
Lupatapahtumat ja lausunnot	70	130	81
Valvontakäynnit ja tarkastukset	155	200	164